

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **L. W. i A. R.**,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 14 stycznia 2026 r.,

wniosków obrońców skazanych o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy V KK 485/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału
w rozpoznaniu sprawy V KK 485/24.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynęła sprawa z kasacji obrońców skazanych L. W. i A. R.. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygn. akt V KK 485/24. Dotychczas od udziału w jej rozpoznaniu zostali wyłączeni: SSN Ryszard Witkowski, SSN Igor Zgoliński, SSN Stanisław Stankiewicz, SSN Anna Dziergawka.

Aktualnie sprawa została przydzielona do rozpoznania SSN Pawłowi Kołodziejskiemu. Pismem z dnia 16 grudnia 2025 r. obrońca skazanego L. W. złożył wniosek o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w rozpoznaniu tej sprawy kasacyjnej. Powołał się na art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 EKPC. W uzasadnieniu wniosku obrońca podał, że SSN Paweł Kołodziejski został powołany do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie

Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3; dalej: ustawa nowelizująca KRS), co powoduje, że Sąd z jego udziałem nie jest sądem ustrojowo niezależnym i bezstronnym oraz ustanowionym ustawą. Powołał w tym względzie stosowne orzecznictwo Sądu Najwyższego i ETPCz. Wskazał również, że SSN Paweł Kołodziejski został powołany do pełnienia urzędu w takiej samej procedurze jak sędziowie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, których udział w wydaniu orzeczenia – zgodnie z zarzutami kasacji – miał stanowić uchybienie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Tym samym obrońca odwołał się do zasady *nemo iudex in causa sua*.

Pismem z dnia 17 grudnia 2025 r. wniosek o wyłączenie sędziego złożył także obrońca A. R. . Obrońca wskazał, że wnosi o wyłączenie sędziego wobec faktu powołania SSN Pawła Kołodziejskiego na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na skutek rekomendacji KRS ukształtowanej przepisami ustawy nowelizującej oraz wobec tego, że Sąd Najwyższy z udziałem SSN Pawła Kołodziejskiego miałby rozstrzygać o zasadności zarzutów kasacji, których podstawy odnoszą się do niego w takim samym stopniu, jak do sędziów, których te zarzuty bezpośrednio dotyczą (sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku powołanych w tożsamej procedurze), co jest wprost sprzeczne z istotą zakazu *nemo iudex in causa sua*. Także ten wniosek opierał się na dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Oba wnioski zostały zarejestrowane do wspólnego rozpoznania jako sprawa KRI 1427. Do akt sprawy obrońcy złożyli także wnioski „testowe” na podstawie art. 29 § 5 ustawy o SN, które zostały odrębnie zarejestrowane.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Oba wnioski okazały się zasadne i doprowadziły do wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy V KK 485/24.

Wnioski należało uwzględnić z uwagi na konieczność zapewnienia stronom postępowania karnego dostępu do niezależnego i bezstronnego sądu, ustanowionego ustawą. Sąd Najwyższy, na podstawie art. 87 § 1 ustawy o SN, pozostaje związany uchwałą połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), gdzie stwierdzono, że: „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także

wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3)”. Cytowana uchwała ma moc zasady prawnej, co oznacza, że jest nią związany każdy skład Sądu Najwyższego. Wynikające z uchwały połączonych Izb stanu rzeczy nie zmieniło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r. (sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61; Dz. U. 2020, poz. 376). Argumenty na rzecz tej tezy zostały obszernie zreferowane m.in.: w postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 23 listopada 2022 r. I KO 79/21 i I KO 80/21; z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; z dnia 6 lipca 2023 r., IV KO 14/23; czy w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23, a Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie je podziela.

Stanowisko zawarte w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego zostało następnie potwierdzone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). Jest ono także aprobowane w kolejnych orzeczeniach (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, z. 10, poz. 95; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 19 stycznia 2023 r., I KK 240/22; z dnia 14 stycznia 2025 r., III KK 436/24; z dnia 15 stycznia 2025 r., I KO 127/24; z dnia 17 stycznia 2025 r., IV KK 458/24; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 lutego 2024 r., II KK 627/23; z dnia 18 grudnia 2024 r., II KO 84/24; z dnia 16 stycznia 2025 r., II KK 322/24).

Ponadto, zgodnie z wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie *Reczkowicz przeciwko Polsce* (skarga nr 43447/19), interpretującym standard „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, udział w procesie powoływania sędziów Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym w ww. trybie (w efekcie czego organ ten nie był niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) powoduje, że sąd z udziałem tak powołanego sędziego nie stanowi w konkretnej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (pkt 284 – szerzej w tym zakresie m.in. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; stanowisko potwierdzone także w wyroku ETPC z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19, wyroku ETPC z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, skarga nr 1469/20 oraz wyroku pilotażowym ETPC z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce*, skarga nr 50849/21).

Wyłączając SSN Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania tej sprawy Sąd Najwyższy miał w polu widzenia także przeciwdziałanie potencjalnej odpowiedzialności finansowej Skarbu Państwa. W ramach postępowań przed ETPCz na skutek wydawania orzeczeń przez Sąd Najwyższy z udziałem wadliwie powołanych sędziów rząd wypłaca skarżącym świadczenia w kwocie po 10.000 euro (por. m.in. decyzje ETPCz z dnia 5 grudnia 2024 r.: *Cupał i inni przeciwko Polsce*, skarga nr 30049/22; *Zieliński przeciwko Polsce*, skarga nr 3423/22; *Łabudek przeciwko Polsce*, skarga numer 43727/21; por. także z nowszych orzeczeń: decyzja ETPCz z dnia 7 maja 2025 r. w połączonych sprawach *Grzegorz Burchard i Dariusz Szymczak p. Polsce*, skargi nr 1470/22 oraz 20920/22; decyzja ETPCz z dnia 19 czerwca 2025 r., *Piotr Reczkowicz p. Polsce*, skarga nr 33082/22).

Jednocześnie zasadnie podnieśli obaj obrońcy, że w przypadku braku wyłączenia sędziego doszłoby do naruszenia sedna zakazu *nemo iudex in causa sua*. Rozpoznanie kasacji w tej sprawie przez Sąd Najwyższy z udziałem SSN Pawła Kołodziejskiego mogłoby wzbudzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności tego Sędziego u postronnego obserwatora, skoro miałby on oceniać zaistnienie w tej sprawie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., którego podstawy odnoszą się do niego w takim samym stopniu, jak do sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, których bezpośrednio dotyczą zarzuty kasacji.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

[J.J.]

[a.]